

GEBROKEN SCHERVEN BRENGEN UITEINDELIJK TOCH GELUK

Bijzondere verhalen over beschadigde levens

Claire Christian. (2018). *Een schitterende chaos*. Rotterdam: Lemniscaat. Isbn 978 90 477 1023 3, € 17,95, 264 blz.

Paul Mosier. (2018). *Bestemming onbekend*. Rotterdam: Lemniscaat. Isbn 978 90 477 0994 7, € 14,95, 159 blz.

Lemniscaat heeft het juiste gevoel als het gaat om het verwerven van de rechten van in het buitenland verschenen jeugdboeken. Dat bewees deze gerenommeerde Rotterdamse uitgever met succesvolle uitgaven als *De gevangenisfamilie van Perry T. Cook* (Leslie Connor, 2017), de boeken van Susin Nielsen (onder meer *Wij zijn allemaal moleculen*, 2016) en de thrillers van de Oostenrijkse Ursula Poznanski (*Layers*, 2016; *Saeculum*, 2012; *Erebos*, 2011).

De meeste titels besprak ik eerder in dit blad. En nu heeft Lemniscaat weer twee nieuwe vertalingen in haar fonds opgenomen die naar mijn mening absoluut een plaats in onze boekenkast waard zijn. Ik heb het over *Bestemming onbekend* (*Train I ride*) van de Amerikaanse Paul Mosier en *Een schitterende chaos* (*A beautiful mess*) van de in Australië wonende Claire Christian. Twee markante romans, verhalen over kwetsbare levens, waarmee genoemde auteurs ook nog eens debutteren als jeugdboekenschrijvers. Ze zijn wat mij betreft met vlag en wimpel geslaagd.

De trein, een wereld op zich

De trein waar ik in zit heeft zestien rijtuigen. Er is een locomotief, die er heel anders uitziet dan in boeken of films, en er zijn rijtuigen met bedden voor de rijke mensen en rijtuigen waar de rest op hun stoel slaapt. En er is een restauratierijtuig en een rijtuig met ramen tot in het plafond, waar gelukkige mensen die een reisje maken dromen over de mooie dingen die ze te wachten staan, en waar meisjes van wie het leven overhoop is gehaald moedeloos naar het voorbijgaande landschap staren.

Rider, bijna dertien jaar oud, heeft in haar nog jonge leven al veel ellende moeten doorstaan. Haar moeder ging zich te buiten aan het gebruik van drugs totdat ze levenloos in een openbaar toilet werd aangetroffen. Haar vader is onbekend en daarom heeft haar weinig empathische grootmoeder haar opgevoed. Maar nu is oma ook dood en dus heeft Jeugdzorg bepaald dat Rider verhuist naar een oudoom in Chicago, het enige nog in leven zijnde familielid. Het is een bejaarde man die ze nooit eerder heeft ontmoet. 'Hij moet nog vijf jaar leven, anders beland ik in de pleegzorg.' Deze grote onbekende woont in Chicago, en om daar te komen wordt Rider in Californië op de trein gezet voor een dagenlange reis. Tijdens de reis wordt ze begeleid door een medewerkster van de spoorwegmaatschappij, Dorothea.

Gedurende de reis komt Rider erachter dat de trein een wereld op zich is, met

bijzondere bewoners die ze gaandeweg beter leert kennen en met wie ze onderweg haar dertiende verjaardag viert.

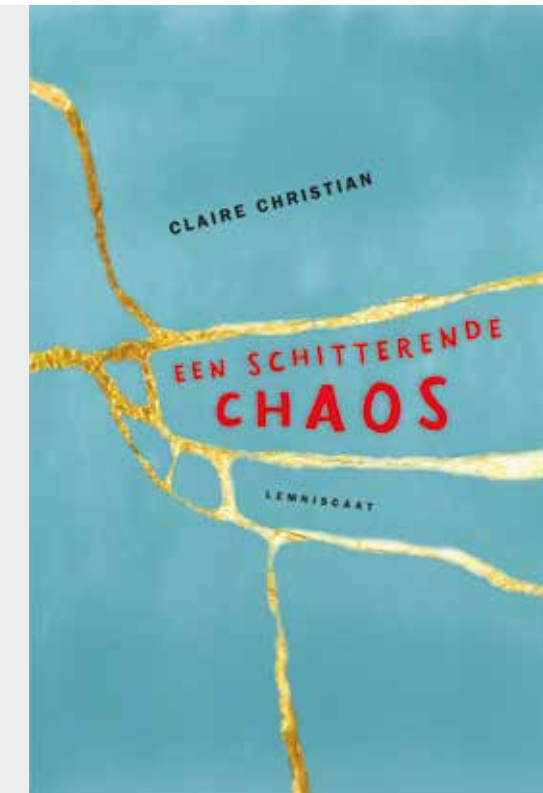
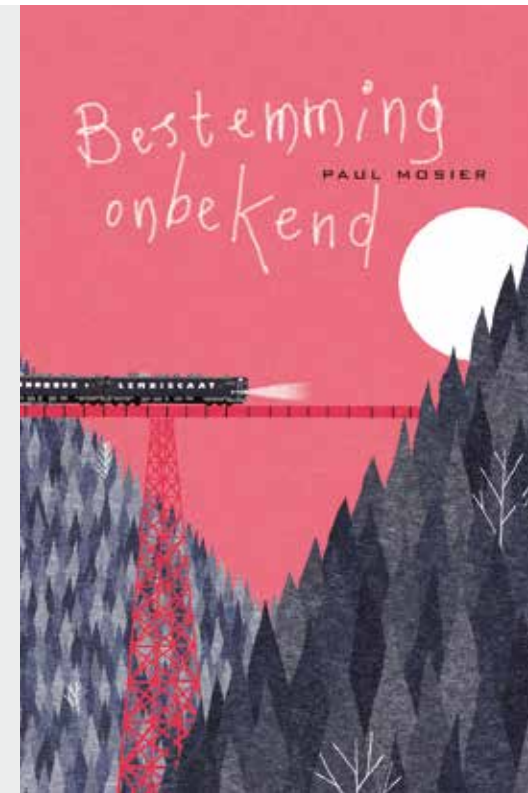
De mensen aan tafel voelen als familie. Als ik mijn familie zelf kon kiezen zou hij precies zo zijn. Dit is het gevoel dat een familie elkaar zou moeten geven op verjaardagen. Geen ambulances, geen drama's, geen teleurstellingen.

Pas na drie stukken taart en twee koppen koffie lukt het me de woorden *dank je wel* uit te brengen.

Ik ben nu een tiener. Maar dat is niet precies wat het is, maar ik denk dat het iets te maken heeft met deze trein.

De oude Carlos, Neal van de snackbar, Bonzo, de padvinder die van gedichten houdt, en Dorothea, het zijn mensen om nooit te vergeten. Maar een treinreis is ook tijdelijk, dus Rider moet onvermijdelijk loslaten, zal van iedereen weer afscheid moeten nemen. De indruk die haar nieuwe vrienden achterlaten, is echter onuitwisbaar.

Bestemming onbekend is een geweldige jeugdroman die uitblinkt door de constructie, stijl en de prachtige personages, mensen die als vanzelf loskomen van het papier en echt voor je gaan leven, mensen om van te houden. Een voortreffelijke, onvergetelijke geschiedenis over afscheid nemen en een mogelijk nieuw begin, een verhaal dat zelfs de

meest nuchtere lezer beslist niet onberoerd laat.

Alles klopt in dit meeslepend verhaal dat, om aan te sluiten bij de plaats van handeling, ook nog eens leest als een trein. Complimenten verder voor de prachtige vormgeving door de Japanse illustrator Ryo Takemasa. Wat mij betreft nu al een van de mooiste boeken van 2018.

Twee schitterende tegenpolen

Ava is kwaad op iedereen in de wereld sinds de zelfdoding van haar beste vriendin Kelly. Ze maakte zichzelf onmogelijk op school en – hoe geliefd ze ook is – het geduld van de mensen om haar heen raakt op. Ze voelt zich eigenlijk alleen prettig als ze bij de Magic Kebab werkt.

'Weet je wat de Japanners doen met gebroken servies?' Robbie kijkt me aan. "Kintsukuroi" noemen ze dat. Ze vullen de barsten tussen de porseleinscherpen op met goud. Brengen het terug in de oude staat, en toch is het

nieuw. Ze vinden dat de barsten het mooier maken, waardevoller.'

Gidion is Ava's tegenpool: een in zichzelf gekeerde jongen, kind van twee moeders, die zich het liefst terugtrekt in zijn eigen wereld, omringd door zijn Ip's. Hij uit zich het best in zijn zelfgeschreven gedichten, poetryslam. Als hij zich tussen de mensen moet begeven is hij bang voor een paniekaanval. Niet voor niets loopt hij al jaren bij een psychiater. Na de zoveelste mislukte sollicitatiepoging wordt hij toch bij Magic Kebab aangenomen als bordenwasser.

In dat louche restaurant groeit de sympathie, het wederzijds respect tussen Ava en Gideon. Er ontstaat een voor beiden onverwachte, bijzondere vriendschap waarin de twee elkaar aanvullen en versterken, accepteren dat ze zijn wie ze zijn zonder dat je jezelf helemaal hoeft weg te stoppen. Het helpt Ava bij de verwerking van de dood van Kelly, en Gideon ontwikkelt gaandeweg steeds meer zelfvertrouwen.

Het verhaal is geschreven vanuit een wisselend perspectief. Beurtelings komen Ava en Gideon aan het woord. Deze twee hoofdpersonen worden behoorlijk goed uitgediept. Daarbij staan hun gedachten en gevoelens centraal en dat maakt dat ze ook echt gaan leven, dat je je als lezer prima kunt inleven in hun innerlijk.

Een schitterende chaos is een fascinerende, authentieke geschiedenis van een talentvolle duizendpoot. Claire Christian blogt en maakt podcasts en theater. Ze is internationaal gevierd als toneelschrijfster en kreeg vijfsterrenrecensies voor haar regiedebuut. Christian won met haar manuscript de prestigieuze Australische Text Prize – een aanzienlijk geldbedrag – en de zekerheid van uitgave van haar werk.

Zeer de moeite waard voor lezers van vijftien jaar en ouder. ■

Rob van Veen

Voor meer informatie over geschikte jeugdboeken, zie <www.eenboekjeopen.nl>.